

железнице у XIX веку, много олакшало концентрацију становништва у варошима, јер је омогућило набављање намирница са великих површина. Дефинитивно је утврђено, да ни најповољнији услови, ни велика експанзија британских колонија, нису могли попети бројно стање Лондона на 1.000.000 све до 1802., мада је цела земља снабдевала Лондон, што доиста није био случај ни са једном од старих вароши. Париз је тај број достигао 1850., Њујорк 1870., Беч 1878., а Берлин 1880. Калкута на „богатом истоку“ није достигла милион до 1900. Стари Цариград био би огроман са 500.000 становника, под друкчијим погодбама старога живота, са slabим превозним средствима.

Мих. С. Радовановић.

Експедиција на Маунт Еверест помакла је стицајем прилика свој излазак на главни врх највиших светских планина у 1922. годину. Али већ дотле скупљени резултати са разних путовања обећавају да ће бити врло значајни. Осим осталог снимљено је картографски око 15000 км² по новијој методи, те је добијена и друга карта ове области, много боља од секција — лист 71. карте Indian-Survey од 1 миље. Главна станица била је у Тингри, око 60 км. СЗ. од Маунт Евереста, на висини 4200 м., где су високе долине још насељене селима и манастирима; тек крајем јула та је станица помакнута у Карту, на источном подножју главног врха. Одељење за пењање, које је још у почетку имало два тешка губитка: смрт Dr. Kellas-а и тешко боловање Raeburns-а, покушало је да се попне на главни врх са северне стране, али се показало да је заблуда очекивати благе нагибе на северним падинама Маунт Евереста. Тако су исто мало утешне прилике и на његовим западним падинама. Најзад под вођством Malloy-а и Bullock-а и пошто су подигнуте три етапне станице разних висина и једна изнад друге, доспело се до једнога превоја на североисточном подножју правога врха; највиша станица била је на висини око 7400 м. Кад је почела зимска периода са снежним вејавицама, крајем септембра, одељење се морало вратити. Вредно је истаћи да је утврђена висина већине врхова главнога гребена између 7500 и 7800 м, а у долини Ронгбук, у непосредној околини Маунт Евереста, 7000 до 7400, — главни врх надвисује све остале за 1500 м. Најдубљи је превој у гребену Маунт Евереста Колибу, 5800 м.; њиме иде жив саобраћај између Непала и Тибета. Због своје краткоће тај превој користи Непал за свој трговински саобраћај, који је врло отежан не због тога што главно развође својом висином и залеђеношћу томе смета него што путеви иду кроз узине и провале долирске налик на пукотине. На жалост, ни друга експедиција 1922. год. није успела да се испење на главни врх. Да се реши овај проблем зависи много од климских прилика (сталности времена, особине снега) као и од нагиба падина, а особито од савлађивања тешкоћа које су огромне за телесна напрезања на висини преко 8000 м. У идућој свесци изаћи ће опширнији чланак.

Е. Ј. Цветић.

Двадесети скуп немачких географа. После дуге паузе одржан је у Лајпцигу од 17. до 20. маја 1921. године двадесети скуп немачких географа. Највише је саопштено извештаја о немачким радовима за време рата. У балканским и суседним земљама Немци су били развили знатну научну активност. *Евген Оберхумер*, из Беча, говорио је о аустријском картирању у Србији, Црној Гори и Арбанији, о географским испитивањима *Норберта Кребса*, о антрополошким студијама *Леха* и *Хаберланша* и о радовима аустријских геолога. *Ф. Клуше*, из Гетингена, оцртао је рад